

Paraules inaugurals de la jornada “Noves idees en temps de crisi”

Fundació Rafael Campalans. Barcelona, 30 de gener de 2009

[Condicions del debat públic]

Gràcies, en primer lloc, a la Fundació Rafael Campalans, per l'amable invitació que m'ha fet, a inaugurar aquesta jornada.

Una jornada convocada, entenc, amb la intenció d'explorar idees (no sé si totes noves) que ens ajudin a entendre el temps de crisi que ara ens toca viure i que ens serveixin per trobar camins de superació de les dificultats que se'ns presenten.

No pretenc, ja em perdonaran, perseguir perquè sí, l'originalitat, en la meua intervenció, però sí que intentaré parlar-los amb claredat i amb franquesa.

Perquè entenc que, avui, un dels primers deures de tot governant és mirar els problemes de cara, explicar-los clarament a la ciutadania i actuar en conseqüència. És a dir, actuar amb realisme i determinació.

Mirin, avui es tracta de parlar clar i d'actuar. Sobretot d'actuar. De no resignar-se a ser subjectes passius d'uns esdeveniments que semblen depassar-nos, sinó de ser-ne els actors. D'entomar amb decisió el nostre destí individual i col·lectiu, sense temor a equivocar-nos. El pitjor que podem fer és quedar-nos

tenallats o perplexos per la magnitud dels esdeveniments mentre els altres, al nostre voltant, reaccionen.

Per tant –i no s’ho prenguin com una crítica a l’avançada- no és temps d’especulacions –i encara menys de divagacions- sobre els estats d’ànim col·lectius.

El que m’exigeixo personalment cada dia, el que demano als membres del Govern de Catalunya, el que reclamo al conjunt de la societat i de la classe política catalanes, és realisme, compromís de treballar i una actitud positiva de superació. Ni més ni menys.

En aquest sentit no em cansaré de repetir –tal com vaig fer al Parlament durant el Debat de Política General i en el missatge de Cap d’Any als ciutadans de Catalunya- que aquesta actitud de superació està vinculada a la reivindicació i exercitació d’uns valors que tradicionalment ens han identificat.

Els valors del treball, de la tenacitat, del rigor, de la creativitat,... tots ells posats al servei de l’ambició col·lectiva d’esdevenir un país econòmicament pròsper, socialment just, equilibrat territorialment, culturalment ric i nacionalment ple.

Crec que el propòsit d’aquesta jornada s’adiu perfectament amb aquesta actitud positiva i activa que reclamo: entendre el país real, formular explicacions orientadores, cercar nous camins que ens portin al futur. I l’apel·lació a una actitud positiva no té perquè ser contrària a la visió realista del moment que vivim.

Però de la mateixa manera que els demano que siguin valents i tinguin el coratge d’afrontar la realitat i que siguem tots clars a l’hora de formular les seves formulacions, també demano que adoptin un punt de vista obert, lliure tan com sigui possible de prejudicis, en les seves reflexions.

Crec que el que ens convé és parlar, des de Catalunya, dels problemes que ens afecten, i que compartim cada dia amb intensitat amb un entorn cada cop més ampli.

Estic convençut que si deixem d'obsessionar-nos pel "problema català", si deixem d'imaginar-nos que els nostres problemes són únics i especials, començarem a trobar el camí que ens ha de dur fer realitat l'ambició col·lectiva de què els parlava fa un moment.

Entenguin-me: els proposo que reflexionin prenent com a punt de partida *els problemes dels catalans* (individualment i col·lectivament) . Això ens permetrà entendre que la immensa majoria dels nostres problemes són compartits, per fortuna, amb la immensa majoria dels ciutadans europeus (també la resta de ciutadans espanyols, naturalment) i que, només una petita part són intrínsecament nostres.

I el que els vull dir és que si ens obsessionem a fer passar davant de tot, en qualsevol moment, aquesta petita part, que em temo que tenim plantejada de manera irresoluble a vegades, no només no ens en sortirem sinó que anirem perdent el temps, les forces i també les oportunitats.

Per tant, doncs, els demano realisme, *dir veritats*, voluntat de superació i pensar des de Catalunya -no només pensar en Catalunya- amb la intenció de projectar-nos.

És des d'aquestes coordenades que els plantejaré, a continuació, algunes reflexions sobre els grans temes que constitueixen l'objecte d'aquesta jornada: el nou model de creixement, la cohesió social i el nou catalanisme.

[El nou catalanisme]

Començaré pel final, referint-me al projecte catalanista del futur.

I ho faig des de la convicció que potser estem donant massa voltes sobre quin ha de ser el futur del catalanisme.

Entenguem-nos: no es que consideri inútils l'esforç de reflexió i els intents de formular un nou projecte i un nou relat. Només tinc una prevenció contra la reflexió allunyada de la realitat, que corre el risc d'esdevenir fàcilment pura especulació i, en el pitjor dels casos, una simple volada de coloms, molts cops preludi també de desenganys i frustracions.

Ara bé: de la mateixa manera els haig de dir que el simple reconeixement de la realitat sense una teoria i un relat que l'emmarqui no serveix per orientar l'acció transformadora. Per fort que ens agafem al timó, si simplement naveguem a vista, deixem a l'atzar o a la sort que siguem capaços d'arribar a algun port o altre.

En tot cas, vull fer notar que, a judici meu, el debat sobre el projecte catalanista està obsessivament centrat en l'autogovern i en el poder polític dels catalans. De fet, és lògic que sigui així, perquè som, encara, a la fase final –i espero que decisiva- del procés de reforma estatutària iniciat fa més de quatre anys.

No seré jo qui tregui la més mínima importància i transcendència a la resolució de la qüestió del finançament i al veredictes del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut. La meva responsabilitat com a president de la Generalitat m'ho impedeix. Però és que, a més, estic del tot convençut que, políticament i institucionalment, tenim l'obligació d'extreure tot el rendiment, tot el suc possible a l'instrument d'autogovern més potent de què mai hagi tingut el nostre país.

És més, crec obligat afirmar que considero una frivolidat menysprear (o considerar inútil) l'esforç per fer créixer el nostre autogovern a partir del desenvolupament del nou Estatut.

No es pot amagar darrera d'una suposada grandesa d'ambició, puresa de conviccions o radicalitat verbal, una desconsideració pel l'esforç sostingut a què obliga l'ètica de la responsabilitat que ha de guiar la política real.

Contra el que en podríem dir desídia desmobilitzadora, cal receptar diligència perseverant, realisme combatiu, imaginació creativa. Només així guanyarem més autogovern. N'estic convençut.

Ara bé, dit això, també vull deixar ben clar que de poc ens serviria l'autogovern si no fóssim capaços de renovar el pacte social entre els ciutadans de Catalunya, de manera que allò que ens ha fet i ens fa singulars, és a dir, la catalanitat del país, quedés preservada i garantida per a les generacions futures.

És per això que –al meu parer- la qüestió central del catalanisme renovat no pot ser altra que la re-construcció (més ben dit, la permanent construcció) de la identitat de Catalunya, una identitat viva i en evolució constant, i la integració social i cultural de la nova immigració. Per això dedicaré la part més substantiva de la meva intervenció a aquesta qüestió.

Abans, però, crec necessari esbossar un marc més general sobre el que podem entendre com a revisió, refundació o reconstrucció del catalanisme, que té el propòsit de reformular els seus objectius bàsics d'acord amb les noves condicions econòmiques, socials i culturals, del país i del món obert en el que vivim.

Ho faré de la mà de les suggerents propostes que ha anat fent Ferran Mascarell.

D'entre els elements que Mascarell considera rellevants per aquesta reconstrucció del catalanisme, destaquen la necessitat

- d'una profunda renovació cultural,
- d'una aposta per la democratització de la vida política,
- d'una nova dinàmica econòmica,
- d'un nou concepte integrador de la ciutadania,
- del bon govern,
- de reiterar la idea de l'Espanya plural i de la seva articulació federal,
- d'estrènyer i enfortir el lligam entre el país i la seva capital,
- d'un nou impuls de la societat civil,

antre altres ...

És difícil no compartir aquestes línies generals que, al meu entendre, obren camins per explorar, per treballar i per concretar en propostes operatives.

De totes elles en sorgeixen una colla d'imperatius, que enumero tot seguit:

- Necessitem renovar el nostre imaginari cultural per assumir la diversitat de la societat i per construir una síntesi integradora.
- Necessitem reconèixer el dret d'intervenció i de decisió, en l'espai públic, de tots els catalans. Sense excepció.
- Necessitem assegurar les bases de la nostra prosperitat col·lectiva en un entorn cada cop més competitiu.
- Necessitem formular un ideal de ciutadania catalana atractiu, inclusiu i obert.
- Necessitem utilitzar més eficientment els nostres instruments d'autogovern.
- Necessitem sumar tots els nostres actius, sobreposant-nos de manera més sovintejada a les limitacions que imposen el partidisme, el sectarisme o el ressentiment.
- Necessitem de l'impuls d'una societat civil que arrisqui i que lideri també.

I tot això, en un marc en el qual se sumin l'orgull de tots els catalans de tenir una capital com Barcelona, i de tots els barcelonins d'exhibir el seu orgull de ser capital del país.

I, per altra banda, mostrant la voluntat d'implicar-nos sense complexos en la gestió dels nostre interessos a Espanya i a Europa, amb una renovada voluntat de lideratge.

Estic convençut que de la combinació de tots aquests elements en pot sortir un projecte prou coherent i atractiu per a la Catalunya del segle XXI.

Les peces hi són. Probablement el que encara no hem trobat és la síntesi i el catalitzador que la precipiti.

Per arribar-hi ens cal, d'una banda, aconseguir massa crítica en reflexió i elaboració. Aquesta és una tasca pròpia de fundacions com la Rafael Campalans, d'institucions acadèmiques, d'entitats cíviques, econòmiques i culturals que han de poder treballar sense la mediatització ni la temptació de les urgències polítiques del calendari electoral.

I, sobre tot, ens cal la generació d'una voluntat col·lectiva àmpliament compartida que expressi una idea oberta i generosa del país que volem.

De tots els elements que els he enumerat, vull centrar-me una mica més en un parell: la necessitat de renovar les bases de la nostra prosperitat econòmica, i la necessitat de formular un nou ideal de ciutadania que asseguri la cohesió social i civil del nostre país.

[El nou model de creixement]

Ja he apuntat en altres intervencions que l'actual recessió econòmica ens obliga a dos tipus de resposta.

La resposta urgent i immediata amb els objectius, primer d'abordar els problemes del sistema financer, després d'intentar sostenir al màxim l'activitat econòmica i, paral·lelament de pal·liar els efectes socials de la crisi.

La resposta important i amb perspectiva estratègica, encaminada a enfortir la nostra economia amb

l'imprescindible canvi de model de creixement.

Crec que s'ha parlat, abastament, del conjunt d'iniciatives i actuacions que, en el camp de les respostes urgents, han articulat i impulsat tant el govern de la Generalitat com de l'Estat en el marc de les orientacions europees per fer front la crisi financera primer i econòmica després.

Totes les mesures impulsades pel Govern de Catalunya, el primer paquet es va aprovar el mes d'abril, tenen un objectiu que acostumo a sintetitzar amb l'expressió "que ningú no quedi enrere", referint-me sobretot a les famílies i els treballadors.

No obstant això, moltes d'aquestes actuacions tenen com a destinataris les petites i mitjanes empreses i els autònoms. I, com vostès saben, amb una atenció prioritària als sectors que estan patint més durament la crisi, com el de la construcció o l'automoció i indústries auxiliars.

Però em permetran, avui, centrar-me més en la resposta que importa de cara el futur, tot i reconèixer que l'èxit estratègic vindrà condicionat per com resolguem els problemes de la difícil conjuntura actual.

La pregunta pertinent que ens hem de fer és si tenim els elements necessaris per avançar cap a un nou model de creixement i què hem de fer per activar-los plenament.

Hi ha un consens polític i social a casa nostra, Catalunya, manifestat obertament en els darrers anys, sobre el model econòmic que el país necessita per mantenir la seva prosperitat.

Un model explicat en l'Acord Estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana, la primera edició del qual es va signar ara farà tres anys i es va actualitzar l'estiu passat.

Recordin que en l'origen d'aquesta iniciativa hi ha el diagnòstic compartit de la necessitat d'augmentar la nostra competitivitat per la via de la millora de la productivitat, única via que ens és factible en el nostre context.

Gràcies al consens assolit en el seu moment, avui no hem de partir de zero i tenim força feina feta en la bona direcció. Una feina que ens ha permès mobilitzar els nostres actius, orientar les nostres polítiques públiques, estimular les iniciatives privades ...

Crec que el més important és que s'ha instal·lat la convicció col·lectiva sobre la necessitat dels canvis i, sobretot, d'anticipar-s'hi per poder los governar. Tot i que la velocitat vertiginosa amb què la crisi actual ha evolucionat ens fa veure que, tot i haver començar fa temps a caminar cap al nou model, caldrà forçar la marxa.

Els canvis reals són fruit de milers de voluntats i d'iniciatives, recauen en la responsabilitat de les empreses i dels treballadors. El paper del govern és promoure el canvi, facilitar-lo, remoure obstacles i, a la vegada, donar seguretat als més febles i ajudar els més endarrerits, procurant que les oportunitats arribin a tothom.

Si preval aquest esperit col·lectiu, no tinguin dubte que serà el nostre principal actiu per progressar.

En el cas de Catalunya, el canvi de model és possible perquè partim d'una realitat econòmica sòlida i diversificada. Una solidesa lligada a l'economia real i productiva, més que a l'especulativa i financera. Amb una gran base industrial i empresarial acostumada a successius processos d'adaptació per poder competir.

Processos culminats amb èxit, de manera que avui l'economia catalana és plenament inserida en l'economia europea, de la que Catalunya ha esdevingut com vostès saben perfectament una de les regions capdavanteres.

Catalunya ha fet, en unes dècades, el pas d'una economia protegida a una economia oberta que avui constitueix el motor exportador de l'economia espanyola, malgrat la crisi.

Aquest canvi històric crec que ens faculta per afrontar nous processos d'adaptació a un marc internacional canviant i ens fa plenament conscients de la necessitat de noves transformacions.

Una transformació del nostre model productiu orientada a ser més competitiu, incorporant més coneixement i tecnologies més avançades.

Però hem de realitzar aquesta transformació competitiva en el marc exigent que ens imposa la nostra adscripció a l'eurozona. És a dir que, si no volem patir una severa caiguda de l'activitat econòmica amb la seva seqüela de destrucció d'ocupació, no tenim altra sortida que millorar la nostra productivitat.

Aquesta evidència ens obliga a ser ambiciosos i agosarats en les reformes necessàries per fer més eficient el nostre model productiu.

Això ens ha d'estimular a activar tot el nostre potencial:

- la provada capacitat d'adaptació tecnològica de les nostres empreses,
- la consolidació dels nostres centres de recerca d'excel·lència,
- la flexibilització del nostre marc institucional i legal per afavorir l'activitat empresarial,
- el reforç de la nostra activitat exportadora,
- la potenciació del lideratge de Barcelona com a capital i motor de Catalunya,
- la vocació d'articular l'Euroregió Pirineus-Mediterrània
- l'aprofitament al màxim de totes les oportunitats que, des del punt de vista econòmic, ofereixi la ubicació de la Secretaria General de la Unió pel Mediterrani a Barcelona.

Si som capaços d'activar-nos amb un decidit sentit estratègic, estic convençut que reforçarem el lideratge econòmic en el conjunt d'Espanya i així consolidarem la nostra força a Europa.

[La integració de la nova immigració]

Dit això, tots vostès saben que el progrés econòmic és buit, si no és al mateix temps progrés social i humà. En aquest sentit és pertinent la coneguda distinció entre creixement i desenvolupament: el creixement econòmic per si mateix no assegura el progrés social, n'és la condició necessària però no suficient.

És innegable que el progrés econòmic de Catalunya en els darrers anys ha estat, en bona mesura, associat al fort increment de la població immigrada. I és impensable retrobar el camí del creixement sense l'aportació decisiva d'aquest col·lectiu de nous ciutadans de Catalunya.

És indissociable el progrés econòmic del progrés social. I la clau de volta del nostre progrés social està en la integració de la nova immigració.

Per tant, s'escau plenament fer-nos la pregunta sobre què hem de fer per assegurar que Catalunya seguirà sent un sol poble. O que ens interroguem sobre quina base es legitimarà la nova cohesió social catalana.

Tinc la plena convicció que assegurar i garantir que Catalunya seguirà essent un sol poble constitueix, avui per avui, el nostre primer i gran objectiu col·lectiu.

I que, per assolir aquest objectiu, necessitem que la nostra societat, la societat catalana, segueixi sent oberta i integradora. És a dir, una societat respectuosa i que es fa respectar. Conscients que oferir i demanar respecte ens posa molt alt el llistó de l'exigència col·lectiva. I conscients també que mantenir l'absència de qualsevol mínim conflicte a base de dimitir d'allò que ens identifica, seria tant com descapitalitzar-nos. La bona gestió de la nostra identitat, per ser eficient, per créixer, no pot estar exempta d'esforç, d'exigència i d'un cert tensionament social i cultural.

Assumint que volem ser un país de destí, que representa una promesa d'un futur millor a totes les persones que hi conviuen.

Un país capaç d'oferir a tots els seus habitants l'oportunitat de construir una Catalunya plural, amb igualtat de drets i deures, sense discriminació de cap tipus per mor de l'origen, la condició o les creences que cadascun d'ells tingui o professi, mentre siguin respectuoses amb la llibertat i els drets dels altres.

La nostra història mil·lenària acredita aquesta visió de la Catalunya futura. El nostre país s'ha format amb les aportacions –grans o petites- de milions de persones diverses, abans i ara. Ens en podem i ens n'hem de sentir orgullosos.

Catalunya va acollir i integrar, en successives onades al llarg del segle XX, centenars de milers de persones provinents de la resta d'Espanya. Aquella va ser una prova que vàrem passar amb nota alta: els qui vam venir i els qui ens van acollir.

És cert que la nova immigració presenta característiques diferents i dificultats inèdites de cara a la seva integració. Però abans de referir-m'hi, vull subratllar un fet essencial i determinant: tant ahir com avui els immigrants tenen el convenciment de trobar a Catalunya un camí d'esperança i una promesa de futur.

La nostra història ens obliga a no defraudar aquesta promesa. I la millor manera de no defraudar-la és enfortir-la, fer-la sòlida, per a nosaltres i per als nousvinguts.

Això no vol dir que passem per alt les dificultats que comporten unes diferències culturals més grans o un procés més intens i concentrat en el temps. I més encara en una conjuntura de crisi econòmica que incrementa els riscos de tensions i de fractura social.

Tant la voluntat d'acollida i d'integració com la consciència de les dificultats i dels riscos de la realitat estan presents en el Pacte Nacional per a la Immigració, signat el mes de desembre passat.

No és òbviament el moment d'estendre'm sobre les propostes concretes que conté aquest Pacte, però sí que crec oportú remarcar que és l'expressió d'una voluntat política i social de governar el fenomen de la immigració.

Començant per gestió dels fluxos migratoris. Perquè avui –en el marc d'una recessió econòmica- es fa difícil de justificar un elevat ritme d'increment de la immigració, quan no podem atendre les necessitats de treball per a les persones que ja ara viuen a Catalunya, sigui d'on sigui que hagin vingut.

Per sentit de la responsabilitat, només podem convidar altres persones a venir si tenim treball per oferir-los. Si no, les estariem condemnant a la marginalitat o a un malviure precari, treballant en una economia submergida, contra la qual hem de lluitar per altres raons.

[Ara bé, i dit entre parèntesi: A més d'injust i imperdonable, seria un error creure que, per les dificultats del present, els centenars de milers de nouvinguts constitueixen una nosa. Aquesta és una idea que cal tallar d'arrel perquè podria constituir la llavor de focus de tensió en el futur immediat. *Tanco parèntesi.*]

I tant o més important que el quant és el com. És a dir, volem governar els fluxos, però al mateix temps l'encaix dels nouvinguts en la nostra societat.

Un encaix que suposa un esforç d'acollida i d'integració per part de les institucions del país i el conjunt de la societat catalana. Però que comporta el deure dels nouvinguts de voler integrar-s'hi.

Volem que siguin, sens dubte, ciutadans i ciutadanes de Catalunya. Però ells també han de voler-ho ser. I han de saber què vol dir ser-ho.

Els demanem que ens respectin, que coneguin qui som, com som i què som, col·lectivament; que coneguin i respectin la nostra llengua. I també els nostres costums i tradicions.

Com nosaltres respectem i respectarem els seus. Perquè sabem que la Catalunya de demà serà el resultat de la contribució i les aportacions de totes les persones que ara hi viuen i de les que vindran en el futur. No els demanem que venerin una foto fixa, sinó que s'incorporin, respectuosament, a una societat dinàmica, amb les seves característiques, la seva cultura i el seu tarannà.

Es tracta d'aconseguir que es sentin compromesos amb el nostre país. De fer, en definitiva, nous ciutadans de Catalunya.

Les institucions, les lleis, tota la societat vetllaran perquè es respectin els seus drets. Però alhora exigiran que respectin els drets dels altres i que compleixin els seus deures.

Ras i curt, es tractar de posar les condicions polítiques, socials i culturals per construir el "nosaltres". D'activar permanentment els mecanismes socials i institucionals que permetin anar sumant els nousvinguts al "nosaltres" català. De manera que tots i cadascun dels habitants del país tinguin la percepció que hi són comptats, que hi tenen alguna cosa a fer i a dir, que el mèrit i l'esforç prevalen sobre els privilegis. I que per progressar, a Catalunya, és més important com ets i què fas que no pas qui ets i d'on vens.

És a dir, garantir els drets socials, els drets culturals i també els drets polítics ... Però al mateix temps exigir els deures correlatius.

[El paper determinant de la llengua]

Abans d'acabar amb aquesta reflexió sobre la cohesió social, crec encara necessari referir-me al que considero un dels principals elements, potser l'element clau i central d'aquesta integració, i que no és altre que la llengua.

La llengua catalana és i ha de ser un vehicle d'acolliment i d'integració. Ens hi va el nostre futur com a país cohesionat. Hem de fer el que calgui perquè les persones nouvingudes, tinguin facilitat d'accés al català com a llengua pròpia de Catalunya. Han de veure-la com una eina més per a l'assoliment de la ciutadania. Com un bon camí per sentir-se acollits. Un camí que nosaltres, amb amabilitat, els hem de mostrar.

L'immigrant ha de percebre que ens alegra constatar el seu esforç per parlar la llengua catalana. I ha d'arribar al convenciment que el coneixement d'una nova llengua és una eina per a la llibertat, l'autonomia personal i el progrés.

No vull passar per alt la dificultat que comporta aquest procés d'adopció de la nostra llengua, en un context plurilingüe com el de la Catalunya d'avui, on el català coexisteix amb el castellà, llengua oficial i comuna al conjunt d'Espanya i a la majoria de països de l'Amèrica Llatina, d'on provenen bona part dels nous immigrants.

La coexistència de dues llengües oficials a Catalunya no ha de ser, ni ha de suposar cap problema, mentre siguem fidels al principi que ens guia de no dividir la societat per raons de llengua.

Per això estem i estarem determinats a evitar que broti el conflicte lingüístic a Catalunya, en contra dels qui han fet seva aquesta causa.

La nostra llengua, a més de ser apta per a qualsevol àmbit de la comunicació, la ciència o la creació, és i ha de ser vista i respectada com a llengua de prestigi i de progrés social per part de tots els nouvinguts a Catalunya.

Si partim d'un consens gairebé unànim respecte de l'encert de la immersió lingüística, seria una incoherència que els immigrants que duen els seus fills a l'escola veiessin que la societat que els acull desisteix o renuncia a l'objectiu d'estendre l'ús social de la llengua de l'educació.

Però en relació a aquesta qüestió -ja ho he dit i avui hi torno-, estic convençut que actuant amb confiança, amb rigor i amb generositat sempre avançarem més que no pas amb imposicions i sancions.

Em permetran que afegixi, en relació al que els acabo de dir, una reflexió final de caràcter més personal:

Aquest any en farà trenta de les primeres eleccions municipals democràtiques a Catalunya i a tota Espanya, l'any 79. Més de trenta anys de camí de transformació que aleshores encetàvem, als pobles, barris i ciutats del nostre país. Una generació d'homes i dones, de la que jo formo part, va actuar sempre amb el convenciment que la lluita per les llibertats, per la democràcia i per la llengua catalana, etc. tot el que formava part de la nostra identitat, era el que constituïa el comú denominador del catalanisme. Érem en una cruïlla i vam triar un camí. Vam ser molt exigents amb nosaltres mateixos. Tots. Els qui havien nascut aquí, els que hi havien nascut els seus pares i els que hi naixerien els seus fills.

La Catalunya d'avui es troba en una nova cruïlla, amb més d'un milió de nouvinguts en deu anys. Doncs bé: No serem amb ells menys exigents del que ho vam ser amb nosaltres mateixos, per formar part d'aquesta nació, per ser ciutadans de Catalunya.

La lluita pels seus drets i l'exigència dels seus deures són, al costat de la primera prioritat, que és superar la crisi econòmica, el principal repte que té plantejat avui Catalunya, per seguir essent un sol poble.

Els demano, doncs, que en la jornada d'avui i les que vinguin en els propers mesos, pensin que, molt probablement –com els deia en començar- el millor camí per desfer el nus del dit “problema català” passa per començar analitzant, abordant, plantejant i resolent els problemes dels ciutadans i ciutadanes de Catalunya.

Moltes gràcies.